

Arany László

Jankó és a három elátkozott királykisasszony

Hangos mese

(A hanganyag itt található:

http://varazsbetu.hu/mesetar/janko_es_a_három_elatkozott_kiralykisasszony)

Hol volt, hol nem volt, volt a világon egy nagy ország, abban egy város, abban a városban egy csizmadia, ennek a csizmadiának volt egy felesége meg egy fia. Ez a kölyök sehogy se akarta az apja mesterségét folytatni, hiába ütötte-verte az öreg csizmadia, mindig azt mondta, hogy ő bizon nem fótozza senki csizmáját, mikor úr is lehet, ő bizon úr lesz. Az anyja is pártját fogta, de az öreg csizmadián ketten se tudtak kifogni, mert mindjárt-mindjárt megverte mind a kettőt.

Egyszer megunta Jankó a sok lábszíjazást, bement az anyjához.

- No, édesanyám, én már nem szívelem tovább ezt a sok verést, már nagyocska vagyok, majd elmegyek világra, úgyis csak olyan tedd ide, tedd oda legény voltam itthon, nem

tudták semmi hasznomat venni, hiába ettem édesapám kenyerét, csak olyan voltam a háznál, mint az ötödik kerék.

Az anyja is helybenhagyta, elindult hát Jankó. Amint megy, mendegél, beér egy nagy rengeteg erdőbe, meglát egy öreg embert, amint cipekedik egy csomó rőzsével, de sehogy se tudja felvenni. Odamegy hozzá Jankó.

- Adja ide, öregapám, majd hazaviszem én. - Haza is vitte az öreg ember kunyhójáig, ott letette, azzal tovább akart menni, de az öreg ember nem eresztette.

- Már csak, fiam, maradj itt egy-két napig, legalább ismerjük meg egymást.

Jankó hát ott maradt, segített az öreg embernek mindenben.

Tán három nap múlva mondja az öreg ember Jankónak:

- Eredj, fiam, Jankó, szedegess egy kis tűzrevalót, elfogyott, amit múltkor hoztunk, a sincs, aminél egy kis kását főzzek.

Elindult Jankó a rengetegben. Csak szedeget, csak szedeget, egyszer egy gyönyörű tó mellé bukkan ki. Majdhogy egészen szemmé nem változott, annyira elbámult, amint meglátta a tavat, tele szebbnél szebb aranyhalakkal. Amint ott csudálkozik, egyszer csak hall távolról gyönyörű hattyúéneklést; ő is hirtelen elbúvik, elkezd leselkedni, hát látja, hogy egy szép hattyú száll le a tópartra, ott megrázkódik, leveti a hattyúruhát, egy szép leánnyá változik, elkezd fürdeni. Fördött egy darabig, aztán megint fölvette a hattyúruhát, elment.

Jankó még fel se ocsudott a nagy csudálkozásból, mire még egy hétszerte szebb hattyúéneklést hallott; nemsokára leszállt egy szép hattyú, levetette a hattyúruhát, egy még hétszerte szebb kisasszonnyá változott, megfürdött, azzal elment. Egy kevés idő múlva még hetvenhétszerte szebb hattyúének hallatszott, lerepült a tópartra egy még

szébb kis hattyú, levetette ez is a hattyúruhát, egy még hetvenhétiszerte szébb királykisasszonnyá változott, megfürdött a tóban, s elment ez is.

Szegény Jankó jobb szerette volna, ha nem is született volna, mert halálosan beleszeretett a legkisebbik királykisasszonyba, arra pedig gondolni se mert, hogy az valaha az övé lehessen. Hazabandukolt a fával nagy szomorúan, mint akinek az orra vére foly. Az öreg ember mindjárt észrevette rajta, hogy valami baja van.

- Min szomorkodol, Jankó fiam?

- Jaj, édes öregapám, hogyan szomorkodnám én, amikor olyan szép királykisasszonyt láttam, hogyha el nem vehetem feleségül, meghalok bánatomban, pedig annyit remélni se merek.

Itt elbeszélte Jankó, hogy mit látott.

- Jankó fiam - mondja rá az öreg ember -, tudom én, hogy miféle kisasszonyokat mondasz te, de ha az Isten segít, mégis megkerítjük a legkisebbet valahogy.

Jankó majd kibújt a bőriből, hogy az öreg ember biztatta, mindjárt elkezdte kérni, hogy mondja meg, hol laknak.

- Tyű, édes fiam, fiatal legény vagy - felelt az öreg ember -, de ha tízannyi ideig élnél is, mint ameddig élsz, mégse érnél oda; hanem okosabbat mondok én. Holnap délben eredj ki a tóhoz, jön először a legöregebbik királykisasszony, arra rá se hederíts, aztán jön a második, arra se nézz rá, hanem mikor a legkisebbik leveti a hattyúruhát, lopódz oda csendesen, lopd el tőle, azután a kisasszonyt fogd meg, vidd haza az édesapád házához, de a hattyúruhát úgy eltedd, hogy soha színét se lássa.

Jankó éppenségesen úgy tett, ahogy az öreg ember mondta. Kiment a tóhoz, meghúzódott egy bokor mellé, szép csendesen végignézte, míg a két első hattyú megfürdött s elment,

azután várta a legkisebbet. El is jött az nemsokára, leszállt a tópartra, levetette a hattyúruhát, hát uramteremtőm, olyan gyönyörű ruha volt alatta, hogy a parasztnő nem is látszott a sok aranytól-ezüsttől, akkora karbunkulusok fityegtek rajta, mint egy-egy tojás; de levetette ezt is, belement a vízbe. Jankónak se kellett több, mikor legjavában játszadozott a tóban, szép csendesen ellopta mind a két ruhát.

Kijött a királykisasszony, elkezdte keresni ruháját, s hogy nem találta, elkezdett sírni. Jankó odament hozzá, a királykisasszony mindjárt megszerette, de mégis könnyögött, hogy adja vissza a ruháját:

- Jankó, szívem szép szerelme, add vissza a ruhámat, átok alatt vagyok, ha vissza nem megyek a kiszabott időre, nagy büntetés vár rám.

- Dehogyan adom, szép angyalom, hanem most már gyere velem, elveszlek feleségül, ásó-kapa választ el bennünket.

A királykisasszony sírt-rítt egy darabig, de azután mit volt mit tenni, csak belenyugodott.

Elindultak hazafelé, útközben találtak egy várost, ott eladták az aranyos ruhát, kaptak érte annyi pénzt, hogy alig bírta haza Jankó. Az öreg csizmadia alig hitt a szemének, mikor a sok pénzt meglátta.

- No, fiam, sohase hittem volna - ha az édesapám mondta volna is -, hogy ilyen úr lesz belőled.

Itt nagy lakodalmat csaptak, boldogul éltek jó ideig.

Egyszer Jankó kiment vadászni, a hattyúbőrt odaadta az édesanyjának, hogy viselje gondját, de a feleségének még csak meg se mutassa.

Alighogy kihúzta lábát az ajtón, mindjárt elkezdett a királykisasszony könyörögni:

- Édes napamasszony, az Isten is áldja meg, mutassa meg nekem azt a hattyúruhát, a színét is elfelejtettem már.

- Jaj, édes leányom, nem mutathatom meg, tudod, rám parancsolt az urad.

- Nem nyúlok én hozzá se, csak meg akarom nézni.

Addig-addig kérte a csizmadiánét, hogy megmutatta. Amint ott nézegeti, egyszer kikapja az asszony kezéből, magára kapja - éppen nyitva volt az ablak, kirepült rajta. A csizmadiáné csak akkor vette észre, csak akkor csapkodta össze a tenyerét, mikor már kívül volt.

Hazajött Jankó a vadászatból, nagy sírva-ríva találta az anyját.

- Hát édesanyámat mi lelte, mért sír olyan nagyon? - kérdi tőle.

- Hogyne sírnék, édes fiam, mikor így meg így jártam.

Itt elbeszélte az egész esetet. Jankó nagyon elszomorodott rajta.

- No, édesanyám, engem addig nem látnak, míg a feleségem elő nem kerítem.

Elindult Jankó, ment, mendegélt, egyszer beért abba az erdőbe, amelyikben az öreg ember lakott. Bement hozzá.

- Jó napot adjon Isten, öregapám!

- Fogadj Isten, édes fiam! Hát mi járatban vagy?

- Jaj, öregapám, nagy búba-bánatba estem én most, tegnap, míg kint voltam vadászni, a feleségem elkérte az anyámtól a hattyúruhát, magára vette, elrepült vele, most hát egyenesen kendhez jöttem tanácsot kérni.

- Jól tetted, hogy egyenesen hozzám jöttél, mert csak én tudok tanácsot adni ebben a dologban. Nesze, itt van egy pár csizma, ennek az a tulajdonsága, hogy minden lépéssel hét mérföldet lehet vele lépni, ezt húzd fel, ez elvezet a világ végére, egész addig a hegyig, amelyiken a feleséged lakik; az majd aztán a te dolgod lesz, hogy hogy mégy fel rá, de azt előre megmondom, hogy azon a hegyen még sohasem volt halandó ember, mert a teteje üveg, az alja víz, amellett olyan állású, mint egy báránybőrsüveg. Ennek a hegynek a tetején van egy aranypalota, abban lakik a feleséged két testvérével együtt.

Megköszönte Jankó a jó tanácsot, azzal útnak indult. Ment, mendegélt, minden lépéssel hét mérföldet lépett. Hét egész álló esztendeig mindig ment, akkor meglátta az üveghegyet csillámlani. Mire a tövéhez ért, elszakadt a csizma, nem lehetett többé hasznát venni.

Elkezdte Jankó kerülgetni az üveghegyet, gondolkozott, hogy lehetne arra feljutni. Csak kerülgeti, csak kerülgeti, mint a gezemicével körülrakott boglyát az éhes ökör, egyszer meglát három ördögfiút marakodni. Odamegy hozzájuk.

- Hát ti mért civakodtok?

- Hogyne civakodnánk - felel a legnagyobbik -, most halt meg az apánk, nem volt neki egyebe, mint egy piszkos nyerge, egy rongyos bocskora meg egy rossz kócmadzag ostora, de ezeknek az a tulajdonságuk, hogy ha valaki felül a nyeregre, felhúzza a bocskort, egyet pattant az ostorral, s azt mondja, hogy: "Hipp-hopp, ott legyek, ahol akarok!" - mindjárt ott terem; most már ezeken nem tudunk elosztozkodni, mert egyik a másik nélkül semmit se ér.

- No hát, tudjátok mit? - mondja nekik Jankó. - Én felállok egy dombra, elhajítok egy krajcárt, aki elébb visszahozza, azé legyen mind a három.

Az ördögfiúk megörültek az okos tanácsnak. Jankó elhajított egy krajcárt, az ördögfiúk utánairamodtak, otthagytak mindent, Jankó pedig hirtelen felhúzta a bocskort, ráült a nyeregbe, nagyot cserdített az ostorral, elkiáltotta magát: "Hipp-hopp, ott legyek, ahol akarok!" - mindjárt az üveghegy tetején termett. Onnan aztán visszahajított mindent, hogy legyen azé, aki a krajcárt megtalálta.

Bement Jankó az aranypalotába, éppen ott sepregette a felesége a pitvart, amint belépett. Nagyon megijedt, amint Jankót meglátta.

- Jaj, szívemnek szép szerelme, hol jársz itt, ahol még a madár se jár?

- Érted jöttem, kedves feleségem.

- Nem mehetek én innen sehova, kedves uram, el vagyunk átkozva a testvéreimmel együtt, hogy akárhol vagyunk, mindenünnen csak ide vágyjunk vissza, tetőled is azért kellett eljönnöm; egy csúnya veres ördög átkozott el bennünket, amért nem mentünk hozzá feleségül.

- Hát most már hogy lehetne felszabadítani benneteket az átok alól?

- Nem egyébképpen, mint hogy azt az ördögöt meg kellene ölni.

- No, hát majd megölöm én a beste lélek rongyos ördögét!

- Jaj, szívem, Jankó, nem oly könnyen megy az, sokan próbálták már, de mindnek az életébe került, azért jobb lesz, ha visszamégy, még most nem késő.

- De iszen már vissza nem megyek, ha mindjárt itt halok is meg. Hanem mondd meg, mi módon lehet legkönnyebben megölni azt az ördögöt.

- Ha már éppen csakugyan rá akarod adni a tejed, hát megmondom: most nincs itthon az ördög, bújj el ide a ruhák közé, majd ha hazajön, keres mindenütt, mikor legközelebb lesz hozzád, ugorj ki, vágd le a fejét, de azt megmondom, hogy egy csapással ha egészen le nem tudod vágni, akkor halál fia vagy.

Jankó úgy tett mindent, ahogy a felesége mondta, elbújt a fogas alá, a ruhák közé, kihúzta a kardját, úgy várta az ördögöt. Nemsokára haza is jött, még az udvaron elkezdett kiabálni: "Phű, phű, idegen szagot érzek!" - azzal hányt-vetett mindent összevissza, odament a fogashoz is, elkezdett kotorászni a ruhák közt, Jankó is hirtelen kiugrott, úgy levágta a fejét, mintha ott se lett volna.

Volt öröm meg vígság a palotában, de Jankó nem felejtkezett el az apjáról-anyjáról, hanem mondta a feleségének, hogy elhozza azokat is. "Legalább legyenek itt az esküvőnkön." A felesége se ellenezte.

- Jól van, kedves uram, nem bánom, ha elmegy is értök, itt van egy gyűrű, ha ennek a fejét befelé fordítod, olyan üveghíd terem innen a földig, amilyen nincs a világon, ha pedig kifelé, akkor megint leomlik magától. Most eredj az istállóba, mondd meg a kocsisnak, hogy fogjon be.

Úgy tett Jankó, ahogy a felesége mondta, befogatott; felült a gyönyörű hintóba, mikor a hegy szélére értek, befelé fordította a gyűrűt, mindjárt egy üveghíd termett ott, azon leért a földre, akkor kifelé fordította a gyűrűt, megint leomlott a híd. Repült a hat paripa Jankóval, mint a villám, vagy tán még annál is sebesebben, úgyannyira, hogy három óra alatt az apja házánál volt. Bemegy az udvarba, éppen kint találja apját-anyját.

- No, édesapám, édesanyám, jöjjenek velem, ne is kérdezzék, hogy hova, csak jöjjenek.

Felöltöztek mind a ketten az ünneplő ruhájokba, úgy indultak el, de az asszony sehogy se

akart beleülni a hintóba; utoljára mégis beletuszkolta Jankó.

Mikor az üveghegy aljára értek, Jankó megint befelé fordította a gyűrűt, megint ott termett az üveghíd; de már arra csakugyan nem akart rámenni a csizmadiáné.

- Én bizon nem kockáztatom az életem senki szépségéért, hiszen leszakad az a rongyos híd. - Alig tudta Jankó megtartani a hintóban, de még akkor se nyugodott bele. - No, fiam, ha meghalok, a te lelkedre halok meg. - Csak akkor örült aztán, mikor bent volt az aranyvárban, mikor meglátta a menyét.

Jankó is megörült, mert a felesége még hétszerte szebb lett, mint azelőtt volt, mindjárt megesküdték még egyszer, olyan lakodalmat csaptak, hogy hetedhét országra szólott a híre. Meghallotta azt a két királyfi is, azok is elmentek a lakodalomra, ott megszerették a két nagyobb királykisasszonyt, el is vették mindjárt. Erre még nagyobb lakodalmat csaptak, együtt maradt mind a három házaspár, a csizmadia, a felesége, az öreg ember, mind ott maradt, nem volt olyan boldog háznép több széles e világon.

(A hanganyag itt található:

http://varazsbetu.hu/mesetar/janko_es_a_három_elatkozott_kiralykisasszony)